

A III. Alosztály megjegyzései: A jelentés az ügynöki és a csoportos nyomozás keretében megfigyelés alá helyezett Lakó Elemér, a Bolyai Egyetem tanársegédje között folytatott beszélgetésekre vonatkozik, amelyekre a Bolyai Egyetem színjátzó csoportjának zilahi vendégszereplése alkalmával került sor.

Feladatok: Az ügynök azt a feladatot kapta, hogy közeledjen Lakóhoz, aminek érdekében különböző indokokkal látogassa meg a lakásán és a tanszéki dolgozó-szobájában. Kerítsen alkalmat a beszélgetésre, és ilyenkor – a megfelelő pillanatban – vesse fel a magyarországi ellenforradalom kérdését, beszélgessen vele hatásáról, és arról, hogy mi következhet volna be az ellenforradalmárok sikere esetén. Vesse össze ezután a magyarországi magyarok „bátorságát” és azt a passzivitást, amellyel Romániában szemlélték az eseményeket, kifejezve sajnálatát, hogy a magyarok körében nem voltak olyanok, akik legalább végiggondolták volna, mit kell tenni, ha az ellenforradalmárok győznének Magyarországon. Ily módon úgy véljük, hogy Lakó több részletet is el fog mondani az ügynöknek a szervezett ellenséges cselekmények végrehajtásával kapcsolatos szándékaikról.

Intézkedések: „Gyurka” ügynököt eligazítjuk, hogy Varró feleségén keresztül állapítsa meg, milyen beszélgetéseket folytattak a lakásukon 1958. április 26-án az Magyar Népköztársaságból érkező Tóth kandidátus-jelölt látogatása alkalmával. Elkészítjük a formásokat M. J.,⁶⁴ a Bolyai Egyetem docensének beszerzése érdekében, aki közeli kapcsolatban áll Lakóval és Varróval.⁶⁵

Papp Adalbert hadnagy

ACNSAS, fond Informativ, dos. 3010, vol. 1, 129–130. f. Kézírásos és géppel írt román nyelvű jelentés magyar fordítása.

104.

Minisztertanácsi határozat a szovjet csapatok Romániából való kivonásának végrehajtásáról

Bukarest, 1958. június 21.

A Román Népköztársaság Minisztertanácsa

Határozat

Az 1958. május 24-én Moszkvában kötött Egyezmény végrehajtásáról, amelyben megállapodás született az ideiglenesen a Román Népköztársaság területére kihelyezett szovjet csapatok távozásáról

Az ideiglenesen a Román Népköztársaság területére kihelyezett szovjet csapatok távozására vonatkozó 1958. május 24-én Moszkvában kötött Egyezmény végrehajtása érdekében, a Román Népköztársaság Minisztertanácsa elhatározta:

⁶⁴ Itt az illető nevének csak a kezdőbetűit közöljük.

⁶⁵ Varró Jánost és Lakó Elemért az ún. „harmadik Bolyai perben”, 1959. február 9-én, Varrót 16, Lakót 18 év börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Törvényszék, a magyar forradalom alatti „ellenséges megnyilvánulások” vádjával.

1. Egy központi bizottságnak létrehozását, amelynek:
 - a. Elnöke: Floca Arhip altábornagy, a Fegyveres Erők miniszterhelyettese
 - b. Tagok: az RMP Központi Vezetőségének, az Állami Tervbizottság, a Pénzügyminisztérium, a Közlekedési és Hírközlési Minisztérium és az Államigazgatás helyi szerveivel foglalkozó Minisztériumának küldöttei.
2. A Központi Vezetőség fogja intézni és ellenőrizni a Szovjet Hadsereg képviselőjével együtt a következő ügyeket:
 - a. a különböző politikai események helyi megszervezése;
 - b. a szovjet csapatok használatában álló javak átvétele;
 - c. a szovjet csapatok szállításának és a szállítóoszlopok biztonságának szavatolása
3. Tartományi bizottságokat állítanak fel Constanța, Galați, Temesvár, Ploiești és Iași közigazgatási tartományokban, amelyekben szovjet csapatokat helyeztek el, vagy ahol olyan határállomások vannak, amelyeken keresztül kilépnek az RNK-ból a szállítóoszlopok. A tartományi bizottság összetételében lesz: egy küldött a Fegyveres Erők Minisztériumából elnökként, a tagok pedig az RMP Tartományi Bizottságának, a Tartományi Néptanács Végrehajtó Bizottságának és az Államvasutak Tartományi Kirendeltségének küldöttei. A tartományi bizottságok a Központi Bizottság rendelkezéseit fogják alkalmazni az adott tartomány területén. A javak átvételére laktanyai bizottságokat fognak létrehozni, amelyek száma és összetétele az átveendő eszközök mennyiségének függvényében fog alakulni.
4. Az 1958. május 24-én Moszkvában megkötött Egyezmény szerint a szovjet csapatok kivonulása az RNK-ból 1958. június 15-e és augusztus 15-e között fog bekövetkezni. A szovjet csapatok vasúton való szállítását a Fegyveres Erők, valamint a Közlekedési és Hírközlési Minisztérium fogják biztosítani.
5. A korábban a szovjet csapatok által használt javakat a Fegyveres Erők Minisztériuma hivatalos iratokkal fogja átvenni abban az állapotban, ahogy az eltávozás pillanatában találta őket tekintet nélkül arra, hogy ezek mások tulajdonába is tartoztak-e. A szovjet csapatok által épített és átveendő javak esetén jelezni kell ezek értékét is.
6. Az átvett javakat katonai gondozás és védelem alá helyezik, a Központi Bizottság pedig javaslatokat tesz a Minisztertanácsnak ezek átadás utáni minél rövidebb időn belüli kiutalására.
7. A Fegyveres Erők Minisztériuma pontosan meg fogja jelölni az 1958-ra szóló tervében a szovjet csapatok számára előirányzott és 1958. május 23-ig megvalósított befektetéseket és főjavításokat, amelyek értékét ezt követően fogják kiszámítani.

A Minisztertanács Elnöke
Chivu Stoica

Közli románul I. Scurtu (szerk.): România. Retragerea trupelor sovietice 1958. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1996, 342–344. p. Az eredeti román nyelvű dokumentum levéltári jelzete: Arhiva Ministerul Apărării Naționale, fond Documentare, Nr. G 63a/1958. 2–3. f.